

EMBASSY OF THE UNITED STATES
KYIV, UKRAINE

УКРАЇНСЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ЧЕРКАСЬКИЙ
ПРАВОНАХОДИНИЙ
ЦЕНТР

м. Черкаси, бул. Шевченка, 205
оф. 409, (096) 390 16 56, (068) 822 05 92

**РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОГО МОНИТОРИНГУ
ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ПРАКТИКИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ
НА ҐРУНТІ НЕНАВИСТІ ЩОДО ЛГБТКІ
(М. ХАРКІВ)**

Київ, 2019

Результати польового моніторингу поліцейської практики запобігання та протидії злочинам на ґрунті ненависті щодо ЛГБТКІ (м. Харків).

Автор: Тарас Щербатюк, голова громадської організації «Черкаський правозахисний центр».

Упорядник: Андрій Галай, координатор Місцевого індексу прав людини УГСПЛ.

Проект Української Гельсінської спілки з прав людини: «Протидія радикалізму і популізму, захист прав ЛГБТКІ спільноти, організацій та ініціативних груп, що працюють в сфері захисту прав ЛГБТКІ і протидії дискримінації, засобами освітніх та адвокаційних заходів».

Здійснено в рамках проекту за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією уряду США. / Supported by the Democracy Grants Program of the U.S. Embassy to Ukraine. The views of the authors do not necessarily reflect the official position of the U.S. Government.

Зміст

Загальний опис польового моніторингу поліцейської практики запобігання та протидії злочинам на ґрунті ненависті до ЛГБТКІ у місті Кривий Ріг	4
Розділ 1. Аналіз комунікації та залученості ЛГБТКІ-спільноти до процесів роботи правоохоронних органів	5
Розділ 2. Аналіз активних дій поліції щодо врахування прав представників ЛГБТКІ-спільноти	10
Додатки	14

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

БФ – благодійний фонд.

ГУНП – Головне управління національної поліції України.

ЛГБТКІ – геї, лесбійки, бісексуали, трансгендери, квіри, інтерсекси.

ККУ – Кримінальний кодекс України.

МВС – Міністерство внутрішніх справ України.

НПУ – Національна поліція України.

СОГІ – сексуальна орієнтація та гендерна ідентичність.

Загальний опис польового моніторингу поліцейської практики запобігання та протидії злочинам на ґрунті ненависті до ЛГБТКІ у місті Харків

З метою оцінки практики запобігання та протидії злочинам на ґрунті ненависті до ЛГБТКІ у місті Харків згідно запропонованої методики, було складено та надіслано 13.06.2019 року інформаційні запити 20.06.2019 року до Харківської міської ради та 13.06.2019 року до Головного управління поліції у Харківській області. На ці запити було отримано відповіді (див. Додатки 1 і 2).

Для аналізу також використовувалися матеріали правозахисного ЛГБТ Центру «Наш світ» з моніторингу дотримання прав ЛГБТКІ у місті Харків за період 2017-2019 років. Центр «Наш світ» задокументував загалом 8 таких випадків, що можуть бути охарактеризовані як злочини ненависті згідно визначення цього терміну, наданого ОБСЄ. З них були відібрані 3 випадки, коли жертви зверталися до поліції по допомогу, у решті випадків поліція не залучалася. У 5 випадках йшлося про напади на ЛГБТКІ заходи, що були організовані ЛГБТКІ спільнотою, інформація щодо них була отримана безпосередньо від представників цієї організації.

Додаткова інформація про напади на ЛГБТКІ-спільноту також бралась з мережі Інтернет.

Розділ 1. Аналіз комунікації та залученості ЛГБТКІ-спільноти до процесів роботи правоохоронних органів

1.1. Чи враховано питання реагування поліції щодо злочинів на ґрунті ненависті у:

• поліцейській статистиці про вчинення злочинів	1 бал, якщо так
• у офіційних періодичних звітах поліції на рівні громад	1 бал, якщо так
• у інструментах оцінювання ефективності діяльності органів і підрозділів поліції (рівня довіри населення чи інших)	1 бал, якщо так

Поліцейська статистика. З відповіді ГУНП у Харківській області випливає, що поліцейська статистика про скоєння злочинів не передбачає облік злочинів ненависті винятково за мотивами расової, національної чи релігійної нетерпимості, а обліку злочинів ненависті за іншими ознаками не ведеться. Таким чином, по першому пункту цього розділу нараховано 0 балів.

Поліцейська звітність перед громадою своїй відповіді ГУНП у Харківській області вказує на те, що звітність стосовно розслідування злочинів на ґрунті ненависті щодо ЛГБТКІ не передбачена. Аналіз відкритих джерел інформації та інформаційних ресурсів Головного управління поліції (офіційного сайту <https://hk.npu.gov.ua> та сторінки в мережі Фейсбук <https://www.facebook.com/police.kharkov/>) не виявив будь-яких згадувань щодо звітування поліції про хід розслідування злочинів на ґрунті ненависті.

У річних звітах ГУНП у Харківській області за 2017 і 2018 роки¹ не міститься інформації про злочини ненависті. Таким чином, по другому пункту цього розділу нараховано 0 балів.

Інструменти оцінювання поліцейської ефективності. За інформацією ГУНП у Харківській області оцінка роботи поліції здійснюється на основі визначення рівня довіри населення та задоволення його потреб. Проаналізувати методика визначення рівня довіри населення до поліції не вдалося, через ненадання поліцією інструментів оцінювання на час проведення моніторингу. Оцінка діяльності поліції за фактором реагування на злочини, які вчинені на ґрунті ненависті щодо ЛГБТКІ спільноти не враховується. Таким чином, по третьому пункту цього розділу нараховано 0 балів.

Таким чином, з 3 можливих балів у цьому розділі нараховано 0.

Рекомендації. Критерії формування поліцейської статистики та інструменти оцінювання ефективності роботи поліції затверджуються наказами на центральному рівні: Національної поліції України або Міністерства внутрішніх справ України. Цим відомствам рекомендується запровадити в рамках збору статистичної інформації облік розслідуваних кримінальних проваджень, в яких містяться ознаки злочинів ненависті за будь-якою ознаками, зокрема сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності. Також рекомендується враховувати тематику попередження та протидії злочинам ненависті за будь-якими

---

¹<https://hk.npu.gov.ua/activity/zviti/richni-zviti/>

ознаками, зокрема СОПІ, в інструментах оцінювання ефективності роботи поліцейських структур.

Рекомендується затвердити зразкову форму звітування управлінь поліції перед місцевою громадою, яка би містила, серед іншого, статистику про реєстрацію заяв і розслідування кримінальних проваджень з ознаками скоєння злочинів ненависті. Також доцільно проводити спеціальне навчання для керівного складу поліції та виконавців, які відповідальні за звітування перед громадою.

1.2. Чи працює в цій територіальній громаді (або на організаційно допустимій відстані від неї):

• працівник поліції, що має спеціалізовану підготовку з обох зазначених питань (комунікації з громадою; питань рівності чи протидії злочинам на ґрунті ненависті)	1 бал, якщо так
• працівник місцевої влади, що має спеціалізовану підготовку з обох зазначених питань (комунікації з громадою; питань рівності)	1 бал, якщо так

Працівники поліції. Поліцією Харківської області надано інформацію, що працівники поліції, які входять до штату, зобов'язані належним чином реагувати на злочини вчинені на ґрунті ненависті.

Визначити наявність спеціалізованої підготовки працівників поліції в питаннях рівності та протидії злочинам на ґрунті ненависті не вдалось через ненадання відповідної інформації поліцією.

Таким чином, по даному питанню бали не надаються.

Працівники міської ради. За інформацією Харківської міської ради, у місті призначено відповідальну особу з питань реагування на повідомлення про злочини на ґрунті ненависті – радницю міського голови з питань гендерної політики, депутатку Харківської міської ради Чичину Ольгу Андріївну (Контактний телефон: 0631649189).

Відповідальна особа пройшла стажування на тренінгу «Підвищення політичної та громадської залученості представників дискримінованих спільнот» у Варшаві (Польща) з 9 по 15 липня 2018 року.

Призначення відповідального працівника від місцевої влади та наявність підготовки у даної особи, надає можливість надати бал по даному питанню.

Таким чином, з 2 можливих балів у цьому розділі нараховано 1 бал.

Рекомендації. Поліції рекомендується на рівні головного управління поліції визначати працівників, які зобов'язані долучатись до реагування на кожне повідомлення про злочини на ґрунті ненависті, мають спеціалізовану підготовку з напрямів комунікації з громадою; питань рівності чи протидії злочинам на ґрунті ненависті

1.3. Чи залучені представники спеціалізованої громадськості, що спеціалізується на питаннях рівності до:

• громадської ради при найближчому органі поліції (принаймні обласного рівня)	1 бал, якщо так
• діючої громадської ради/комісії/групи з питань безпеки громад при органі місцевого самоврядування	1 бал, якщо так

● обласної поліцейської комісії	1 бал, якщо так
● робочої групи місцевої влади (поліції) з організації безпечного проведення публічного заходу, фокусованого на правах ЛГБТКІ-спільноти	1 бал, якщо так
● додатковий бал, якщо представник громадськості представляє об'єднання із захисту прав ЛГБТКІ-спільноти	1 бал, якщо так

Громадські ради при управлінні поліції. За інформацією поліції, до роботи Громадської ради при ГУНП у Харківській області залучається громадськість, яка спеціалізується на питаннях рівності (у тому числі протидії дискримінації та злочинам на ґрунті ненависті).

Проте, ненадання інформації щодо назви організацій та їх представників, які входять до громадської ради, не дає можливості визначити їх кваліфікацію в питаннях рівності. Таким чином, по першому пункту цього розділу нараховано 0 балів.

Громадської ради/комісії/групи з питань безпеки громад при органі місцевого самоврядування. За інформацією Харківської міської ради, представники ЛГБТКІ-спільноти не входять до складу громадських рад при Харківській міській раді, тому відповідно бал по даному питанню не надається.

Поліцейські комісії. До Поліцейської комісії ГУНП в Харківській області входять 3 представника громадських організацій, але на питаннях рівності, протидії дискримінації та злочинах на ґрунті ненависті спеціалізується журналіст, заступник редактора порталу «Главное» - Брук Д.В. Однак кваліфікацію зазначеної особи та інформаційного порталу «Главное» (<https://glavnoe.ua>) визначити не вдалося через неможливість встановити юридичну форму порталу та відсутність статуту на його сайті. Сама ж назва організації ніяк не вказує на спеціалізацію у питаннях рівноправності.

З метою запобігання порушенням рівності та дискримінації до атестаційної комісії ГУНП в Харківській області входять 3 громадських організації, з яких 2 займаються захистом прав людей: голова Харківського благодійного фонду «Благо» та ГО «Всеукраїнський рух «До демократії через право».

Аналіз сайту БФ «Благо» (<http://bfblago.inf.ua>) показав, що організація переважно займається захистом прав осіб хворих на ВІЛ/СНІД та туберкульоз. Інформації щодо роботи організації в напрямку захисту прав ЛГБТКІ-спільноти не виявлено. Однак слід зауважити, що напрямки, яким займається організація дотичні до питань рівності.

Інформації щодо спеціалізації ГО «Всеукраїнський рух «До демократії через право» та їх діяльності у напрямку запобігання порушенням рівності та дискримінації у відкритих джерелах інформації не виявлено.

Зважаючи на залучення до роботи поліцейських комісій принаймні однієї організації, яка спеціалізується на питаннях рівності, по даному питанню надається 1 бал.

Робочі групи із безпечного проведення публічних заходів рівності. За інформацією ГУНП у Харківській області та Харківської міської ради, на рівні міста не розроблялися окремі документи, які регулюють проведення публічних заходів за участю ЛГБТКІ-спільноти. Наради та консультації з спільнотою не проводяться напередодні та вдень проведення заходів. Відсутність заходів зі сторони поліції та місцевої влади щодо організації безпечного проведення публічних заходів, сфокусованих на ЛГБТКІ-спільноті, не дає можливості надання балів.

Таким чином, з 5 можливих балів у цьому розділі нараховано 1.

Рекомендації. На рівні Харківської міської ради та ГУНП у Харківській області необхідно створити на постійній основі робочі групи із безпечного проведення публічних заходів рівності.

Представники правозахисних та інших організацій, що займаються проблемами попередження та протидії дискримінації та злочинам ненависті можуть проявляти більшу активність у доступі до поліцейських процедур, співпраці з органами місцевої влади та поліцією.

1.4. Чи включені питання рівності на реальних українських прикладах до поліцейських кадрових процедур, місцевої післядипломної освіти поліції та інших структур правопорядку, правопросвітніх заходів поліції та місцевої влади для мешканців громади:

● поліцейські кадрові процедури (атестація, підвищення по службі) у місцевому підрозділі поліції	1-2 бали за кожну процедуру
● поліцейські кадрові процедури (атестація, підвищення по службі) у місцевому підрозділі патрульної поліції	1-2 бали за кожну процедуру
● поліцейська службова підготовка протягом року до інциденту	1 бал, якщо так
● службова підготовка місцевого громадського формування з охорони правопорядку протягом року до інциденту	1 бал, якщо так

Поліцейські кадрові процедури. Поліцією Харківської області не надано інформації щодо включення питань рівності до поліцейських кадрових процедур. Питання змісту Конституції, захисту прав та свобод людини і громадянина, які внесено до тестів атестаційної комісії, не стосуються питань рівності. Оскільки інформації щодо патрульної поліції не повідомлено, очевидно, що їхнє оцінювання служби теж не враховує питань рівності. Таким чином, по першому та другому пунктах цього розділу нараховано 0 балів.

Поліцейська службова підготовка. На інформаційний запит щодо включення питань рівності до програми службової підготовки поліцією та місцевими громадськими формуваннями, відповіді зі сторони Харківської міської ради та поліції Харківської області не надано.

Через відсутність інформації, за умовчання ми маємо вважати, що такі питання не були включені також і у попередні роки. Таким чином, по третьому пункту цього розділу нараховано 0 балів.

Службова підготовка місцевого громадського формування. На інформаційний запит щодо включення питань рівності до програми службової підготовки місцевими громадськими формуваннями відповіді зі сторони Харківської міської ради та поліції Харківської області не надано. Отже, по четвертому пункту цього розділу нараховано 0 балів.

Таким чином, з 6 можливих балів у цьому розділі нараховано 0.

Рекомендації. Питання рівності (зокрема, попередження та протидії дискримінації та злочинам ненависті) мають бути включені до програм підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, кадрових процедур персоналу всіх підрозділів НПУ (а також до службової підготовки членів місцевих громадських формувань з охорони правопорядку, якщо вони з'являться у Харкові). Такі питання мають розглядатися на реальних українських прикладах, з урахуванням того, які саме соціальні групи найчастіше потерпають від нерівного ставлення і в яких типових ситуаціях це трапляється.

1.5. Чи включені питання рівності на реальних українських прикладах до правопросвітніх заходів поліції та місцевої влади для мешканців громади:

• тематики правопросвітніх заходів поліції для мешканців громади	1 бал, якщо так
• тематики правопросвітніх заходів місцевої влади для мешканців громади	1 бал, якщо так

Правопросвіта поліції. Аналіз відкритих джерел інформації та сайту ГУНП у Харківській області (<https://hk.npu.gov.ua>) не виявив інформації щодо проведення правопросвітніх заходів для населення на тему рівності. У відповідь на запит Головним управлінням національної поліції у Харківській області не надано інформації щодо проведених поліцією Харківської області правопросвітницьких заходів для мешканців громади міста та розроблених навчально-методичних матеріалів на тему рівності за період з 2017 по 2019 роки.

Таким чином, по першому пункту цього розділу нараховано 0 балів.

Правопросвіта місцевої влади. Представники Харківської міської ради беруть участь у правопросвітніх заходах щодо рівності та протидії дискримінації:

- 16.09.2017 року – в якості спікерів на форумі «Гендер. Конфлікт. Безпека»;

- 01.12.2017 року – з презентацією «ПрайдХаб» (за інформацією Харківської міської ради від 01.07.2019 року № 3/109/181-19.08-30).

За цю активність було зараховано 1 бал.

Таким чином, з 2 можливих балів у цьому розділі нараховано 1.

Рекомендації. Поліції та місцевій владі рекомендується проводити правопросвітні заходи для місцевої громади та поширювати інформацію про такі події на загальнодоступних інформаційних ресурсах, зокрема, в мережі Інтернет (офіційні вебсайти та видання, сторінки у соціальних мережах). При розгляді таких питань рекомендується наводити реальні українські приклади, з урахуванням того, які саме соціальні групи найчастіше потерпають від нерівного ставлення і в яких типових ситуаціях це трапляється в Україні в цілому та конкретно у даному регіоні.

2. Аналіз активних дій поліції щодо врахування прав представників ЛГБТКІ-спільноти.

2.1. Як діяла поліція:

<p>у випадку злочину на ґрунті ненависті</p> <ul style="list-style-type: none"> ● злочин був кваліфікований за спеціальною статтею Кримінального кодексу чи з кваліфікуючою ознакою мотиву 	1 бал, якщо так
<p>у випадку проведення публічного заходу з прав ЛГБТКІ (демонстрації, фестивалі, кінопокази, дискусійні платформи тощо)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● поліція розробила і впроваджувала спеціальні заходи із безпеки учасників публічного заходу ● поліція діяла проактивно у забезпеченні прав учасників заходу ● до забезпечення прав учасників публічного заходу були залучені місцеві громадські правоохоронні формування ● громадські правоохоронні формування діяли проактивно у забезпеченні прав учасників заходу <p>(ознаками протилежного є відсутність злагоджених дій поліції та/або громадських правоохоронних формувань із забезпечення безпеки учасників публічних заходів під час і у зв'язку із проведенням публічного заходу)</p>	1 бал, якщо так 1 бал, якщо так 1 бал, якщо так
<p>у випадку заяви ЛГБТКІ-активіста про загрози його життю і здоров'ю</p> <ul style="list-style-type: none"> ● поліція забезпечила охорону заявника (ознаками протилежного є відсутність відповіді поліції заявнику з обґрунтуванням рішення про відмову надання охорони на основі проведеного аналізу безпекових загроз) 	1 бал, якщо так

Злочини на ґрунті ненависті. За інформацією, наданою правозахисним ЛГБТ Центром «Наш світ», на території Харківської області було зафіксовано 8 правопорушень стосовно ЛГБТ активістів.

Стосовно 5 випадків поліцією Харківської області розпочато 5 кримінальних проваджень за ст. 161 КК України, тобто вчинення злочину на ґрунті ненависті.

Вірна кваліфікація вчинених злочинів надає можливість надання 1 балу по даному питанню.

Безпечне проведення публічних заходів ЛГБТКІ. За період з 2017 по 2019 роки у м.Харків праворадикальні організації зірвали проведення публічних 7 заходів ЛГБТКІ-активістів:

- мирна акція «Арт перформанс до дня боротьби з гомофобією» (17.05.2017 року, https://www.facebook.com/WrongMelody/media_set?set=a.1495114873843286.1073741833.10000343647979&type=3);

- дискусія про ЛГБТ-рух в Україні (13.02.2018 року, <https://nv.ua/ukraine/events/v-kharkove-neizvestnye-sorvali-lektsiju-o-lhbt-dvizhenie-2451747.html>);

- семінар «Майстерня по комунікації з ЛГБТ» (25.08.2019 р., інформація від ХЖО «Сфера»);

- соціальна вечірка в рамках «Coming Out Fest» (11.10.2018 року,

<https://www.youtube.com/watch?v=9bGMghcqOkE>);

- напад на офіс ЛГБТКІ-спільноти (05.07.2018 року, https://www.youtube.com/watch?v=YYmbAOoZ_4Q&vl=uk);

дискусія «Місце жінки у громадському русі» (інформація від ХЖО «Сфера») 20.03.2019 р.);

- напад праворадикалів на ЛГБТ-захід 17.05.2019 року.

<https://www.youtube.com/watch?v=rkYwthBGJsg/><https://humanrights.org.ua/material/ukharkovi-ultrapravi-namagaliz-zirvati-zakritij-lgbtzahid>.

За інформацією БФ «Добробут України», яка займається захистом прав ЛГБТКІ-спільноти, під час публічних заходів поліція діяла проактивно, захищаючи права учасників акцій.

Проводячи аналіз відео файлів та свідчень очевидців подій, можна зробити висновок все ж про недостатню активність дій поліції. Перегляд практично кожного відеофайлу дає змогу відзначити таке: 1) поліція не забезпечувала проведення заходів, радше правоохоронці були присутні на місці події, напевно в готовності протидіяти насиллю, однак про це можна лише здогадуватись; 2) поліція не діяла на випередження створенню конфліктних ситуацій, які б призвели до нанесення шкоди активістам, адже при виставленні охорони заходи б не були зірвані, як помітно під час кожного сюжету; 3) поліція під час конфліктних ситуацій не виставляла кордони між активістами ЛГБТКІ та представниками ультраправих організацій, вони спілкувались віч на віч, поліцейські ж в кращому випадку були на задньому фоні, ніяк не розділяли чи убезпечували натовп, у випадку загострення однозначно були б потерпілі. Однак присутність поліції і неунікання подій зумовлює зарахування балу за цим індикатором.

Безпекові формування місцевої влади не залучались до цих заходів.

Персональний захист за зверненням до поліції. За інформацією ЛГБТ-організацій, представники спільноти за персональним захистом до поліції не звертались, тому цей критерій не оцінюється.

Таким чином, з 5 можливих балів у цьому розділі нараховано 1.

Рекомендації. Належна кваліфікація злочинів ненависті потребує внесення змін до Кримінального кодексу України, передбачених у заході 3 пункту 105 Плану реалізації Національної стратегії у сфері прав людини. Міністерству внутрішніх справ рекомендується розробити відповідний законопроект на передати його на розгляд Кабінету міністрів для подальшого внесення на розгляд Верховної Ради.

Плани забезпечення охорони громадського порядку та права громадян на мирні збори у випадках ЛГБТ заходів обов'язково мають розроблятися з урахуванням поточної ситуації, яка зараз характеризується підвищеною небезпекою агресивних дій та блокування таких заходів з боку їхніх супротивників (переважно, ультраправих угруповань). Поліція має діяти проактивно, передбачаючи потрібні дії з метою нейтралізації спроб зриву цих заходів та узгоджуючи план дій з їх організаторами.

2.2. Чи достатньо оприлюднені місцевою владою та поліцією процедури поліцейської діяльності щодо прав ЛГБТКІ-спільноти, щодо конкретного випадку, дотичного до прав ЛГБТКІ (забезпечення безпеки публічних заходів і фізичної безпеки окремих представників ЛГБТКІ у випадках загрози їх життю, підвищена публічність розслідування інцидентів, де рівноправність була порушена працівниками поліції):

<ul style="list-style-type: none"> чи було представлено громаді процес і результати розслідування резонансної події поліцією 	1-3 бали за оприлюднення кожним типом каналу зв'язку (друковані ЗМІ, онлайн-ЗМІ, публічний захід, соцмережі)
<ul style="list-style-type: none"> чи було оприлюднено на рівні громади відповідальну проактивну позицію місцевої влади щодо події 	1-3 бали за оприлюднення кожним типом каналу зв'язку (друковані ЗМІ, онлайн-ЗМІ, публічний захід, соцмережі)

Поліція. На офіційному сайті ГУНП У Харківській області лише оприлюднена інформація про вчинення у 2018 році нападу на офіс ЛГБТ-спільноти: <https://hk.npu.gov.ua/news/xuliganstvo/policzija-xarkova-vstanovlyuje-obstavini-napadu-na-ofis-lgbt-spilnoti/>.

Аналіз відкритих джерел інформації та офіційних сторінок ГУНП у Харківській області не виявив публічних звернень та заяв щодо подальшого розслідування вчиненого злочину. Щодо інших 4 злочинів публічних заяв та коментарів від поліції не виявлено. Зважаючи на наявність принаймні 1 факту висвітлення інформації щодо вчинення злочину на ЛГБТІ спільноту, по даному питанню зараховується 1 бал.

Міська рада. Контент-аналіз сайту Харківської міської ради (<https://www.city.kharkov.ua>) та інших відкритих джерел інформації не виявив будь-яких звернень та коментарів зі сторони представників цього державного органу щодо випадків нападу та завданої шкоди здоров'ю ЛГБТКІ-активістів.

Зважаючи єдине інформування про офіційні поліцейські заходи, виставлено 1 бал.

Таким чином, з 6 можливих балів у цьому розділі нараховано 1.

Рекомендації. Відповідальна і підзвітна суспільству поліція повинна інформувати громадськість (за допомогою загальнодоступних ресурсів, зокрема, електронних) про випадки злочинів та інцидентів ненависті різного роду (зокрема, напади або спроби зриву публічних заходів) та перебіг їх розслідування.

Місцевій владі в силу причин резонансу кожної події щодо злочинів проти вразливих категорій також варто публічно реагувати на такі випадки, однозначно засуджуючи прояви дискримінації, насильства, розпалювання ворожнечі та розбрату, приниження людської гідності за різними ознаками тощо.

Подібні підходи практикуються у розвинутих країнах світу.

2.3. Чи було надано доступ постраждалих представників ЛГБТКІ-спільноти та активістів спеціалізованих громадських інституцій до розслідування випадків порушення їхніх прав:

● особа була залучена як потерпілий до розслідування дисциплінарної чи кримінальної справи, що знаходиться у провадженні поліції	1 бал, якщо так
● представник об'єднання із захисту прав ЛГБТКІ-спільноти був залучений до складу комісії з розгляду дисциплінарної справи	1 бал, якщо так

Аналіз кейсів щодо вчинених злочинів на ґрунті ненависті за період з 2017 по 2019 роки показав, що поліція діє неактивно при розслідуванні вчинених правопорушень. Це підтверджується закриттям всіх справ, вчинених на ґрунті ненависті та невизнанням заявників потерпілими.

За інформацією ГУНП у Харківській області, справ, які стосуються порушень зі сторони працівників поліції щодо ЛГБТКІ-активістів на території Харківської області у 2019 році не було. Відповідно, у залученні ЛГБТКІ-активістів до засідань дисциплінарних комісій не було необхідності.

Таким чином, з 1 можливого балу цьому розділі нараховано 0.

Рекомендації. Рекомендується залучати представників ЛГБТКІ-організацій і правозахисних організацій, які захищають права ЛГБТКІ-осіб, до розгляду дисциплінарних справ, коли йдеться про порушення прав ЛГБТКІ.

Підсумовуючи оцінку практики запобігання та протидії злочинам на ґрунті ненависті до ЛГБТКІ у місті Харків, загалом було нараховано **5 балів з 30 можливих, що складає 16%.**

Додатки

Додаток 1

Відповідь Харківської міськради на інформаційний запит

УКРАЇНА
ХАРКІВСЬКА
МІСЬКА РАДА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

ДЕПАРТАМЕНТ У СПРАВАХ
СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА СПОРТУ

майдан Конституції, 7,
м. Харків, 61200
тел. (057) 760-76-73, dsms2015@ukr.net, код ЄДРПОУ 35859047

УКРАИНА

ХАРЬКОВСКИЙ
ГОРОДСКОЙ СОВЕТ
ХАРЬКОВСКОЙ ОБЛАСТИ
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

ДЕПАРТАМЕНТ ПО ДЕЛАМ
СЕМЬИ, МОЛОДЕЖИ И СПОРТА

площадь Конституции, 7,
г. Харьков, 61200

01.07.2019 № 3/109/181-19-08-30

На № 3/109/181-19

Керівнику громадської організації
«Черкаський правозахисний центр»
ЩЕРБАТЮКУ Т.О.

Шановний Тарасе Олександровичу!

Департаментом у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради в межах своєї компетенції було розглянуто Ваш запит на інформацію (вх. № 3/109/181-19 від 21.06.2019) з питань реалізації прав представників ЛГБТ спільноти.

За підсумками розгляду інформуємо про наступне.

1. Реагування на повідомлення про злочини на ґрунті ненависті здійснює радниця міського голови питань реалізації гендерної політики на громадських засадах, депутатка Харківської міської ради Чичина Ольга Андріївна, контактний телефон: 063-164- 9189.

Чичина О.А. була номінована локальною НГО «Сфера» для участі в стажуванні «Підвищення політичної та громадської залученості представників дискримінованих спільнот» 09-15 вересня 2018 року у Варшаві, Польща, та отримала відповідний сертифікат.

2. З питань організації безпечного проведення публічних заходів, сфокусованих на правах ЛГБТКІ, Харківською міською радою та її виконавчими органами робочі групи не створювалися, відповідальні особи не призначалися.

3. До громадських рад, утворених при Харківській міській раді або її виконавчих органів, ЛГБТКІ спільноти не входять.

4. Громадські формування, які здійснюють взаємодію з представниками ЛГБТКІ спільноти, Харківською міською радою та її виконавчими органами не створювалися.

5. Представники Харківської міської ради та її виконавчих органів приймають участь у заходах щодо рівності та протидії дискримінації ЛГБТКІ спільноти, в тому числі: залучення в якості спікерів 16.09.2017 на Харківському форумі «Гендер. Конфлікт. Безпека», участь 01.12.2017 у презентації ПрайдХабу.

Згідно з п. 1 ч. 1 ст. 22 Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядник інформації має право відмовити в задоволенні запиту у випадку, якщо він не володіє і не зобов'язаний відповідно до його компетенції, передбаченої законодавством, володіти інформацією, щодо якої зроблено запит.

Відповідальною особою за розгляд запитів, поданих у порядку, що визначений Законом, в Департаменті у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради визначено заступника начальника відділу кадрової, організаційної роботи та контролю Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради Бороздіну Олену Олегівну.

На виконання вимог ч. 4 ст. 22 Закону роз'яснюється, що рішення, дії чи бездіяльність розпорядника інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника, вищого органу або суду.

Відповідно до ч. 3 ст. 23 Закону оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника інформації до суду здійснюється відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України.

Директор Департаменту
у справах сім'ї, молоді та спорту

О.С. ЧУБАРОВ

Відповідь ГУНП у Харківській області на інформаційний запит

**НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ
УКРАЇНИ**

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ**

вул. Весніна, 14, п.2, м. Харків, 61023
тел./факс (057) 705-90-24

Щербатюк Т.О.
shcherbatyuktaras@gmail.com

21.06.2019 № 116зі/119-24/03-2019

Шановний пане Тарасе!

Повідомляю, що слідчим управлінням ГУНП в Харківській області Ваш запит від 13.06.2019 про надання інформації щодо практики та протидії злочинам ненависті до ЛГБТ осіб у м. Харкові, повідомляю:

1. За період 2017 - 2019 року слідчими ГУНП в Харківській області розпочато 5 кримінальних проваджень (за ст. 161 КК України), з них 5 - закрито, на підставі ч. 1 п. 2 ст. 284 КПК України (у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення).

2. Статистика вчинення та розслідування злочинів на ґрунті ненависті (за будь-якими ознаками) не встановлена. При цьому, слідчим управлінням ГУНП в Харківській області визначено відповідальну особу, яка здійснює контроль заданою лінією роботи.

3. Звітність щодо розслідування злочинів на ґрунті ненависті щодо ЛГБТ не передбачена. При цьому, слідчим управлінням ГУНП в Харківській області здійснюється контроль за станом досудового розслідування у кримінальних провадженнях зазначеної категорії.

4. В оцінці діяльності поліції фактор реагування на злочини, які вчинені на ґрунті ненависті щодо ЛГБТ спільноти не враховано, так як одним з ключових аспектів реформи правоохоронних органів, зокрема, в частині діяльності Національної поліції, є законодавчо врегульований обов'язок поліції діяти в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства. Законом України «Про Національну поліцію» передбачено, що діяльність поліції має бути спрямована на задоволення потреб населення, а рівень його довіри до поліції є одним з основних критеріїв оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Тобто, одним із критеріїв оцінки поліції є рівень довіри населення.

5. Працівники поліції ГУНП в Харківській області за своїми функціональними обов'язками обов'язково долучатися до реагування на будь-яке повідомлення про злочин, у тому числі і на злочини вчинені на ґрунті ненависті.

6, 7. Усі представники громадськості, які залучаються до Громадської ради при ГУНП в Харківській області та Поліцейської комісії ГУНП в Харківській області спеціалізуються на питаннях рівності (у тому числі протидії дискримінації та злочинам на ґрунті ненависті або подібне).

8, 9. Питання рівності (протидії дискримінації та злочинам на ґрунті ненависті або подібне) включені у етап тестування поліцейських, яка відбувається перед засіданням атестаційної комісії (мається на увазі зміст Конституції України, особливо захисту прав та свобод людини і громадянина). Результати тестування поліцейських вносяться до атестаційного листа та надаються на розгляд атестаційної комісії разом з іншим документом документів.

10. Під час залучення громадськості до дисциплінарної комісії при ГУНП в Харківській області факт належності громадян до числа ЛГБТ спільноти не встановлюється.

11. Спеціальні заходи із безпеки учасників публічного заходу за участю ЛГБТ спільноти, ГУНП в Харківській області не розроблялись та не запроваджувались.

12. Заяви ЛГБТ – активістів про загрози їх життю і здоров'ю та прохання щодо забезпечення їх охорони не надходили.

З повагою
заступник начальника відділу

Сергій ДВОДНЕНКО

**НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ
УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
УПРАВЛІННЯ КАДРОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

вул. Жон Мироносиць, 5, м. Харків, 61002
тел. (057) 705-9-285, (057) 705-9-790
e-mail: ukz22@hk.npu.gov.ua

від 01.07.2019 № 4262/119-12/01-2019

Керівникові
Черкаського правозахисного
центру
Щербатюку Т.О.
м. Черкаси, бул. Шевченка 205,
оф. 409, індекс 18001.

На № _____ від _____

Відповідно до Вашого запиту від 13.06.2019 щодо проведення дослідження реалізації прав представників ЛГБТ спільноти у поліції та безпекових інституціях місцевих громад, в межах своєї компетенції, Управління кадрового забезпечення ГУНП в Харківській області інформує:

- Пункт 7 Вашого запиту – до Поліцейської комісії ГУНП в Харківській області входять 3 представника громадських організацій, але на питаннях рівності, протидії дискримінації та злочинам на ґрунті ненависті спеціалізується лише один – журналіст, заступник редактора портала «Главное». В продовж 2019 року дана комісія, за участю представників громадськості збиралася 6 разів. За цей період скарг та звернень щодо порушення рівності, ущемлення прав до представників ЛГБТ спільноти під час прийому кандидатів на службу до Національної поліції не надходило.

- На пункт 8 – з метою запобігання порушенням рівності та дискримінації до атестаційної комісії ГУНП в Харківській області входять також 3 представника громадських організацій, з яких 2 опікаються саме проблемами прав людей з нетрадиційними життєвими орієнтирами. Це голова Харківського благодійного фонду «Благо» та ГО «Всеукраїнський рух «До демократії через право».

- На пункт 10 повідомляємо, що відповідно до Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України від 15.03.2018 №2337-VIII дисциплінарні комісії створюються окремо під кожен випадок порушення поліцейським службової дисципліни і склад кожної окремої комісії має тимчасовий характер. Тому, у продовж 2019 року зміст дисциплінарних проступків скоєних поліцейськими органами та підрозділів ГУ НП в області не передбачав залучення до проведення службових розслідувань представників різних громадських організацій.

**Начальник УКЗ ГУНП
в Харківській області**

п/п Ігор ІВАНЧИШИН

01.07.2019 Головчанський О.В.